

1919. Byl zaměstnán ve vědeckých knihovnách v Praze, Brně a Olomouci. V roce 1927 se habilitoval u prof. I. A. Bláhy v Brně ze sociologie a jako soukromý docent začal přednášet. Docenturu si v roce 1930 rozšířil i na dějiny filozofie a od roku 1931 byl vedoucím filozofického semináře na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Mimořádným profesorem se stal roku 1935, řádným v roce 1945. (To však bylo až po návratu z Holandska, kde v exilu strávil léta II. světové války.) V témže roce se stal děkanem Filozofické fakulty v Brně, roku následujícího byl rektorem Univerzity Palackého v Olomouci (až do r. 1949). Na její filozofické fakultě přednášel do roku 1957, v letech 1957–1960 opět v Brně. Toho roku byl penzionován. V roce 1968 byl reaktivován a v Olomouci učil až do roku 1970. Zemřel v dne 17. 2. 1973 v Olomouci.

Fischerův zájem zahrnoval všechny filozofické obory. Po počátečním nadšení pragmatismem formuloval Fischer ve 20. a 30. letech svou „skladebnou filozofii“. Ze systematického díla, které jí chtěl věnovat, napsal pouze *Základy poznání* (1931), na ontologii a axiologii už nedošlo. Bylo tomu zejména proto, že Fischera zaujaly současné společenské jevy, které popsal především v roce 1933 v knize *Krise demokracie*. V ní aplikoval své strukturální pojetí na společenskou skutečnost. Společnost a kultura mu byly vrcholem hierarchie světa. Snažil se zachytit rozporné aspekty společnosti („princip záchovný“ a „princip rozvojný“) a kritizoval kapitalistickou společnost jako společnost vyrůstající na základě evropského mechanicismu v pojmání světa a vedoucí k odcizenosti člověka. V tomto smyslu Fischer spojoval své naděje do budoucnosti spíše se socialismem, i když to zdaleka nebyl socialismus marxistického typu. K tématu krize evropské kultury se Fischer vracel opakovaně i po válce, stejně jako k tématu strukturálního a funkcionálního uspořádání světa. Do filozofie poválečné se kromě svými statěmi zapsal provokující monografií *Sokrates nelegendární* (1965, 1970, 1994, angl. 1969).

I. HOLZBACHOVÁ

Čtyřicet let od úmrtí prof. MUDr. Josefa Kohouta

Univerzitní profesor MUDr. Josef Kohout se narodil v Plzni 28. dubna 1898 jako páté z osmi dětí inženýra Škodových závodů. Otec mu zemřel v r. 1916. Po maturitě byl J. Kohout odveden a jako voják se zúčastnil první světové války, odkud se vrátil až v prosinci 1918. V únoru následujícího roku se dal zapsat na pražskou lékařskou fakultu. Záhy byl však povolán opět k vojenské službě, kterou vykonával zprvu v Praze, později v Pohořelicích u Brna. Díky tomu (a také tomu, že lékařská fakulta v Praze byla přeplněna) začal v roce 1920 studovat Lékařskou fakultu MU. Brzy začal pracovat na nově budovaném Ústavu pro soudní lékařství vedeném prof. MUDr. Františkem Berkou – od r. 1923 jako demonstrátor, od 1. prosince 1925 jako asistent. Byl iniciátorem knižního vydání přednášek prof. Berky *Soudní a úrazové lékařství*; jednalo se o jeden z prvních pokusů o vydání učebního textu tohoto oboru. Již jako posluchač Lékařské fakulty publikoval samostatné statě v časopisech *Praktický lékař* a *Časopis lékařů českých*. Dne 26. listopadu 1926 byl promován a pokračoval v práci na Ústavu

soudního lékařství ve funkci asistenta. Při budování ústavu se zasloužil zejména o sbírku zbraní, přičemž mu pomáhal starší bratr, který sloužil ve vysokých vojenských funkcích a zprostředkoval získání mnoha exponátů. Pokračoval v publikační činnosti, zejména ve *Zprávách lékařské fakulty*. V roce 1932 se v Olomouci oženil s Blaženou Jílkovou a trvale se usadil v Brně. Dne 18. června 1934 byl habilitován. V době II. světové války pracoval i jako závodní lékař Rosicko-oslavanských dolů v Zastávce u Brna. Dne 1. října 1945 byl jmenován profesorem a dne 17. září 1946 přednostou ústavu. Po prověrkách v roce 1958 byl ve funkci přednosty ústavu jen trpěn, protože se jeho názory na postavení soudního lékařství lišily od těch, které vyžadoval tehdejší režim. Začátkem roku 1962 byl z vedení ústavu odvolán s odůvodněním, že se zhoršuje jeho zdravotní stav. Doopatrován svou manželkou zemřel 6. července 1964 v Brně, kde je také pochován.

Prof. Kohout byl autorem více než 30 publikací pojednávajících o postavení lékaře u soudu, o poplašných zbraních, o střelných poraněních obličeje, o zdravotní způsobilosti řidičů motorových vozidel, o úrazech motorovými vozidly, o pojmu invalidity, o zkouškách na alkohol, o lékařském vysvědčení a o dalších soudnělékařských problémech. Byl autorem několika kapitol v celostátních skriptech, přednesl mnoho osvětových přednášek pro veřejnost, podnikl řadu zahraničních cest. Byl čestným členem Československé lékařské společnosti J. Ev. Purkyně a členem Mezinárodní akademie soudního a sociálního lékařství v Bruselu, obdržel čestnou cenu časopisu *Praktický lékař* a cenu Spolku lékařů českých v Brně jakož i řadu vyznamenání československých dobrovolců a branných organizací. Své morální krédo formuloval v roce 1948 slovy: „Vážil jsem si politiky dobrého srdce a spravedlnosti všude, ve všem a proti všem, a podle toho jsem se snažil vždy ve svém životě se řídit. Nadto jsem vždy cítil s naším drobným lidem a snažil jsem se mu pomáhati ve všech jeho životních strastech a potížích.“

J. KOHOUT, M. KOHOUT

Ke stému výročí narození prof. Františka Holešovského

V listopadu 2004 uplyne již 100 let od narození JUDr. et PhDr. F. Holešovského, DrSc., jehož jméno je úzce spjato s Masarykovou univerzitou – s její Pedagogickou fakultou, kde působil jako profesor pedagogiky v letech 1965–1970, kdy odešel do důchodu. V povědomí odborné veřejnosti je Holešovský zapsán jako průkopník teorie ilustrace pro děti a teorie estetické výchovy, ale také jako protagonista bratislavských bienále, na nichž se setkávali ilustrátoři z celého světa a jež bývala spojována s výstavou ilustrací, ale také se sympozii. Sympozia považoval Holešovský za nutnou podmínku teoreticky fundovaného bádání o ilustraci knih pro děti a mládež. Patří ke generaci uměnovědců a pedagogů – teoretiků estetické výchovy, kteří v 50. a 60. letech 20. století obhajovali široké pojetí estetické výchovy a promýšleli její koncepční a terminologické otázky. V Praze to byli hudební vědec Antonín Sychra a profesori Jaromír Uždil a B. S. Urban, na Ostravské univerzitě v Brně profesori Vladimír Jůva a Stanislava Kučerová.

Holešovský patřil k osobnostem, jež spoluurčovaly atmosféru válečné a poválečné brněnské kultury. V roce 1940 vydával s Františkem Tenčíkem, Oldřichem Audym, Norbertem Černým a Vladimírem Pazoukem sborník *Literatura pro mládež*. Ovlivnili jím i kritickou praxi pražského *Úhoru*, který též podporoval kvalitní uměleckou produkci pro děti a mládež. Holešovský svými statěmi otevírá pomyslné okno do světa leporěl a ilustrací dětských knížek a přináší zcela nové pohledy na uměleckou tvorbu pro děti. Významně tak ovlivnil vývoj ilustračního umění i v evropském kontextu a podnítil rozvoj české knižní kultury. Jako vědecký pracovník v tomto oboru se stal i členem Svazu výtvarných umělců, ačkoli se sám výtvarnou činností nikdy nezabýval. Kdož znal Holešovského mentalitu, nebyli překvapeni, že diapazon svého vědeckého zájmu stále rozšiřoval, aby mohl